

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 9, 2025

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:451](#) 25-03-2025

Hoe moet aftrek van dagen die betrokkene heeft vastgezeten in verband met toegewezen vordering voorlopige tenuitvoerlegging worden toegepast?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:446](#) 25-03-2025

Had de rechtbank het klaagschrift over de in beslag genomen server en telefoon moeten aanhouden en stukken aan de rechter-commissaris moeten voorleggen en was de doorbreking van het verschoningsrecht strikt noodzakelijk?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:456](#) 25-03-2025

Heeft omstandigheid dat advocaat stuk waarover zijn verschoningsrecht zich uitstrekt, heeft ingebracht in fiscale procedure tot gevolg dat verschoningsrecht ten aanzien van de betreffende gegevens wordt prijsgegeven in relatie tot latere strafrechtelijke procedure?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:434](#) 25-03-2025

Kon het hof oordelen dat door of namens de verdachte geen schriftuur houdende grieven is ingediend en dat verdachte mede daarom niet-ontvankelijk wordt verklaard in hoger beroep?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:439](#) 25-03-2025

Zijn de afwijzing en het gebruik van de eerder door de aangeefster afgelegde verklaring voor het bewijs verenigbaar met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op eerlijk proces?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:443](#) 25-03-2025

Kon het hof oordelen dat een taakstrafverbod van toepassing is?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:444](#) 25-03-2025

Kon het hof bij de strafoplegging betrekken dat de verdachte eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van een strafbaar feit?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:447](#) 25-03-2025

Was het hof verplicht een beslissing te geven op het verzoek?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:449](#) 25-03-2025

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren

gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:450](#) 25-03-2025

Kon het hof de bijkomende straf opleggen van ontzetting van het recht van de verdachte om het beroep van ondernemer, in of buiten rechtspersoonlijkheid, uit te oefenen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:452](#) 25-03-2025

Is het onderzoek ter terechtzitting en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak nietig?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:453](#) 25-03-2025

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

RECHTSPRAAK

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

Heeft het hof de verbeurdverklaring toereikend gemotiveerd?

Het cassatiemiddel klaagt over de verbeurdverklaring van twee telefoons.

Onder 'het strafbare feit' en 'het feit' in artikel 33a lid 1 Sr moet telkens het bewezen verklaarde feit worden verstaan. Voor verbeurdverklaring is vereist dat een van de in artikel 33a lid 1 Sr genoemde gronden zich voordoet ten aanzien van het bewezen verklaarde feit. (Vgl. HR 7 januari 2020, ECLI:NL:HR:2020:9.)

In aanmerking genomen wat is bewezen verklaard en mede gelet op wat het hof in de bewijsvoering daarover heeft vastgesteld, is het oordeel van het hof dat het bewezen verklaarde met behulp van de twee in beslag genomen telefoons is begaan of voorbereid, zonder nadere motivering niet begrijpelijk. Het hof heeft immers geen vaststellingen gedaan waaruit kan volgen dat deze telefoons zijn gebruikt bij (het voorbereiden van) het bewezen verklaarde feit.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:453

Zaaknummer: 22/04217

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en T.B. Trotman

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 33a Sr

RECHTSPRAAK

Is het onderzoek ter terechtzitting en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak nietig?

Is het onderzoek ter terechtzitting en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak nietig?

Het cassatiemiddel klaagt dat het onderzoek op de terechtzitting in hoger beroep van 9 maart 2023 en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak nietig zijn, omdat een op schrift gesteld en op die terechtzitting overhandigd en voorgedragen verzoek tot het horen van [benadeelde] als getuige, zich niet bij de stukken bevindt.

Het proces-verbaal van die terechtzitting houdt onder meer in:

‘De raadsman van de verdachte overhandigt een op schrift gesteld verzoek en draagt dit voor, kort gezegd inhoudende het verzoek tot het horen van de getuige [benadeelde].’

Het op schrift gestelde verzoek dat in het proces-verbaal van deze terechtzitting is vermeld, ontbreekt bij de stukken die aan de Hoge Raad zijn gezonden. Naar aanleiding van een door de raadvrouw op grond van artikel 4.3.6.3 van het Procesreglement Hoge Raad der Nederlanden gedaan verzoek is bij het hof nadere informatie ingewonnen. Op grond van die informatie moet worden aangenomen dat dit op schrift gestelde verzoek niet meer beschikbaar zal komen. Daardoor is niet duidelijk wat de verdediging heeft aangevoerd ter onderbouwing van haar verzoek tot het (opnieuw) horen van de getuige en of de afwijzing van het verzoek door het hof toereikend is gemotiveerd. Het cassatiemiddel slaagt daarom.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:452

Zaaknummer: 23/01302

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en T. Kooijmans

Advocaten: D.N. de Jonge

Wetsartikelen: 326 Sv en 315 Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof bij de strafoplegging betrekken dat de verdachte eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van een strafbaar feit?

Kon het hof bij de strafoplegging betrekken dat de verdachte eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van een strafbaar feit?

Het cassatiemiddel klaagt over de strafmotivering.

De vaststelling van het hof dat uit het ‘de verdachte betreffend uittreksel Justitiële Documentatie d.d. 30 november 2022 (...) blijkt dat de verdachte eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van een strafbaar feit’, is niet begrijpelijk. Dat uittreksel bevat immers slechts één veroordeling, maar dat betreft de veroordeling door de rechtbank in deze zaak. Verder maakt het uittreksel melding van twee transacties, maar anders dan een strafbeschikking kan, mede gelet op artikel 78b Sr, een transactie niet worden gelijkgesteld met een veroordeling. De strafoplegging is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:444

Zaaknummer: 23/00026

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en C.N. Dalebout

Advocaten: G.E.M. Later

Wetsartikelen: 78b Sr

RECHTSPRAAK

Was het hof verplicht een beslissing te geven op het verzoek?

Was het hof verplicht een beslissing te geven op het verzoek?

Het cassatiemiddel klaagt over de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane (voorwaardelijke) verzoek tot het horen van getuigen.

Het cassatiemiddel doet een beroep op de uitspraak van het EHRM in de zaak *Keskin/Nederland* (EHRM 19 januari 2021, nr. 2205/16). Die uitspraak doet echter niet af aan de eis die in de rechtspraak van de Hoge Raad wordt gesteld en die ook aansluit bij de rechtspraak van het EHRM, dat als de verdediging een getuige wenst te ondervragen, zij hiertoe het nodige initiatief neemt. Dat houdt in dat de verdediging die wens kenbaar moet maken door een stellig en duidelijk verzoek te doen tot het oproepen en horen van een concreet aangeduide getuige. (Vgl. HR 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576, r.o. 2.9.5 en de daar aangehaalde rechtspraak van het EHRM.)

Het verzoek voldoet niet aan dat vereiste, nu daarin – mede in het licht van wat over het verzoek is opgemerkt in de conclusie van de advocaat-generaal onder 28, 29 en 30 – niet met de vereiste duidelijkheid is aangegeven welke concreet aangeduide getuigen zouden moeten worden gehoord. Het hof was daarom niet verplicht een beslissing te nemen op dat verzoek. Dit betekent dat in cassatie bij gebrek aan voldoende belang niet met succes kan worden geklaagd over de afwijzing van het verzoek.

Het cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:447

Zaaknummer: 22/04419

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.P. van der Graaf

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Kon het hof de bijkomende straf opleggen van ontzetting van het recht van de verdachte om het beroep van ondernemer, in of buiten rechtspersoonlijkheid, uit te oefenen?

Kon het hof de bijkomende straf opleggen van ontzetting van het recht van de verdachte om het beroep van ondernemer, in of buiten rechtspersoonlijkheid, uit te oefenen?

Het cassatiemiddel klaagt over de door het hof opgelegde bijkomende straf van ontzetting van het recht van de verdachte om het beroep van ‘ondernemer, in of buiten rechtspersoonlijkheid’ uit te oefenen.

Op grond van artikel 28 lid 1 Sr kan een verdachte worden ontzet uit onder meer het recht bepaalde beroepen uit te oefenen. Die mogelijkheid bestaat in de bij de wet bepaalde gevallen en als het strafbare feit is begaan in de uitoefening van dat beroep. Deze ontzetting moet betrekking hebben op het recht op uitoefening van een beroep dat in voldoende verband staat met het beroep waarin het strafbare feit is begaan. (Vgl. HR 8 september 2020, ECLI:NL:HR:2020:1378.)

Voor zover de beslissing van het hof inhoudt dat de verdachte wordt ontzet van het recht het beroep uit te oefenen van ‘ondernemer, in of buiten rechtspersoonlijkheid’, heeft het hof miskend dat een dergelijk ondernemerschap, zonder nadere specificatie, niet kan worden aangemerkt als de uitoefening van een voldoende bepaald beroep, als bedoeld in de zin van artikel 28 lid 1 aanhef en onder 5° Sr.

Het cassatiemiddel slaagt. De Hoge Raad zal zelf de zaak afdoen en de bijkomende straf vernietigen voor zover deze verder strekt dan de ontzetting van het recht tot uitoefening van het beroep van bestuurder van een rechtspersoon.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:450

Zaaknummer: 23/03435

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: Reydt, E. van E. van Reydt

Wetsartikelen: 28 Sr en 69 AWR

RECHTSPRAAK

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof in strijd met artikel 359 lid 2, tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen heeft opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt over de betrouwbaarheid van de verklaringen van het slachtoffer en over het ontbreken van een oogmerk van uitbuiting.

De bewezenverklaring, de bewijsvoering en de kwalificatie zijn weergegeven in de uitspraak van het hof, die is gepubliceerd op rechtspraak.nl onder ECLI:NL:GHAMS:2023:3631.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.4 tot en met 2.6.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:449

Zaaknummer: 23/05036

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Zijn de afwijzing en het gebruik van de eerder door de aangeefster afgelegde verklaring voor het bewijs verenigbaar met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op eerlijk proces?

Zijn de afwijzing en het gebruik van de eerder door de aangeefster afgelegde verklaring voor het bewijs verenigbaar met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op eerlijk proces?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat de afwijzing door het hof van het door de verdediging gedane verzoek tot het horen van [getuige 1] als getuige, althans het gebruik van de eerder door deze getuige afgelegde verklaring voor het bewijs, niet verenigbaar is met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces.

Uit het arrest van de Hoge Raad van 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576 volgt, kort gezegd, dat bij de beoordeling van verzoeken tot het oproepen en horen van getuigen door de feitenrechter, het belang bij het oproepen en horen van een getuige moet worden voorondersteld als het gaat om een getuige ten aanzien van wie de verdediging het ondervragingsrecht nog niet heeft kunnen uitoefenen, terwijl deze getuige al – in het vooronderzoek of anderszins – een verklaring heeft afgelegd met een belastende strekking. In dat geval mag van de verdediging geen nadere onderbouwing van dit belang worden verlangd (r.o. 2.9.2). Uit dit arrest volgt ook dat de rechter het verzoek om zo'n getuige op te roepen en te horen niettemin kan afwijzen, onder meer als hij tot het oordeel komt dat het (opnieuw) horen van de getuige voor de bewijsvoering van geen enkel belang zal zijn of geen toegevoegde waarde zal hebben. Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen als de al door de getuige afgelegde verklaring betrekking heeft op feiten en omstandigheden die door de verdachte niet worden betwist of als die feiten en omstandigheden door andere resultaten van het strafrechtelijk onderzoek al buiten redelijke twijfel zijn komen vast te staan (r.o. 2.9.3).

Voor het oordeel dat zich de situatie voordoet dat het (opnieuw) horen van de getuige voor de bewijsvoering van geen enkel belang zal zijn of geen toegevoegde waarde zal hebben, zijn

onder meer van belang de inhoud van de in de tenlastelegging tot uitdrukking gebrachte beschuldiging, de andere resultaten van het strafrechtelijk onderzoek die zich in het procesdossier bevinden, zoals verklaringen van andere getuigen, en de procesopstelling van de verdachte, een en ander in het licht van het verhandelde op de terechtzitting waaronder wat daar mogelijkerwijs nog door de verdediging naar voren is gebracht over het doel van de beoogde ondervraging. (Vgl. HR 21 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1930, r.o. 2.4.2.)

Het verzoek van de verdachte om [getuige 1] te horen als getuige, houdt verband met de ontkenning van de verdachte dat hij de bestuurder was van de op zijn naam gestelde auto, waarmee het ongeval is veroorzaakt. Het hof heeft dit verzoek afgewezen, omdat naar het oordeel van het hof de door [getuige 1] afgelegde verklaring betrekking heeft op feiten en omstandigheden die door andere resultaten van het strafrechtelijk onderzoek – te weten: de verklaringen van de getuigen [getuige 2], [getuige 3] en [getuige 4] – al buiten redelijke twijfel zijn komen vast te staan. Dit oordeel is om de volgende redenen niet toereikend gemotiveerd.

Het hof heeft de verklaring van [getuige 1], die een voor de verdachte belastende strekking heeft, voor het bewijs gebruikt. Het hof heeft aan die verklaring ontleend dat zij heeft gezien dat de bestuurder van de Opel Astra na het incident, waarbij de bestuurder met die Opel Astra tegen haar auto is aangereden, in zijn auto is gestapt en is weggereden, zonder zijn gegevens achter te laten. Daarnaast heeft het hof in de bewijsvoering betrokken dat [getuige 1] heeft verklaard dat de bestuurder van de auto is te zien op een filmpje dat door een getuige is gemaakt. De op dit filmpje waarneembare persoon is door [verbalisant 1] geïdentificeerd als de verdachte (bewijsmiddel 3.1.4).

Deze feiten en omstandigheden zijn niet al buiten redelijke twijfel komen vast te staan op grond van de verklaringen van andere getuigen. Het hof heeft immers de verklaringen van [getuige 2] en [getuige 3] niet voor het bewijs gebruikt. Ook de verklaring van [getuige 4] (bewijsmiddel 3.1.5) is daarvoor niet toereikend. Weliswaar heeft ook [getuige 4] waargenomen dat de bestuurder van de Opel Astra na het incident in zijn auto is gestapt en is weggereden, zonder zijn gegevens achter te laten, maar de verklaring van [getuige 4] heeft niet betrekking op wat op het door de getuige gemaakte filmpje waarneembaar is. De Hoge Raad neemt verder in aanmerking dat het hof niet ervan blijk heeft gegeven te hebben nagegaan of de procedure, ook zonder dat de verdediging [getuige 1] als getuige heeft kunnen ondervragen, in haar geheel voldoet aan het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces.

De klacht is gegrond. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:439

Zaaknummer: 22/03957

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan en Vromen, S.A.H. S.A.H. Vromen

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Kon het hof oordelen dat een taakstrafverbod van toepassing is?

Kon het hof oordelen dat een taakstrafverbod van toepassing is?

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat het taakstrafverbod van artikel 22b Sr van toepassing is.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal onder 4.2 tot en met 4.6.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:443

Zaaknummer: 22/03879

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: W. Römelingh

Wetsartikelen: 22b Sr

RECHTSPRAAK

Kon het hof oordelen dat door of namens de verdachte geen schriftuur houdende grieven is ingediend en dat verdachte mede daarom niet-ontvankelijk wordt verklaard in hoger beroep?

Kon het hof oordelen dat door of namens de verdachte geen schriftuur houdende grieven is ingediend en dat verdachte mede daarom niet-ontvankelijk wordt verklaard in hoger beroep?

Het cassatiemiddel keert zich tegen de niet-ontvankelijkverklaring door het hof van het door de verdachte ingestelde hoger beroep.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:434

Zaaknummer: 23/00827

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en T. Kooijmans

Advocaten: M. Aynan

Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

**Heeft omstandigheid dat advocaat stuk waarover zijn
verschoningsrecht zich uitstrekt, heeft ingebracht in fiscale
procedure tot gevolg dat verschoningsrecht ten aanzien van
de betreffende gegevens wordt prijsgegeven in relatie tot
latere strafrechtelijke procedure?**

*Heeft de omstandigheid dat de advocaat het stuk waarover zijn
verschoningsrecht zich uitstrekt, heeft ingebracht in de fiscale
procedure tot gevolg dat het verschoningsrecht ten aanzien van de
betreffende gegevens wordt prijsgegeven in relatie tot latere
strafrechtelijke procedure?*

Wenk

De klager heeft bij de rechtbank een klaagschrift ingediend waarin hij een beroep doet op het verschoningsrecht dat hem als advocaat toekomt ten aanzien van het 'tiendagenstuk' en veertien daarbij gevoegde, bij een notaris afgelegde, verklaringen van getuigen. Het klaagschrift strekt tot verwijdering van deze gegevens, en van alle citaten en verwijzingen daarnaar in de processen-verbaal, uit het procesdossier van de FIOD en van het openbaar ministerie.

Beoordeling van de ontvankelijkheid van het beklag

De rechtbank heeft vastgesteld dat de klager als advocaat het tiendagenstuk en de daarbij gevoegde getuigenverklaringen heeft ingebracht in een fiscale procedure bij een hof. De inspecteur van de Belastingdienst heeft het stuk vervolgens op grond van artikel 43c Uitvoeringsregeling AWR verstrekt aan de FIOD en het openbaar ministerie. Het stuk is daarna opgenomen in een dossier van de FIOD en het openbaar ministerie in een opsporingsonderzoek tegen cliënten van de klager.

Daaruit volgt dat geen sprake is van inbeslagneming van het stuk (vgl. artikel 134 lid 1 Sv). Ook

is geen sprake van het vorderen van de betreffende gegevens, als bedoeld in artikel 126nd Sv, of van een situatie die daarmee gelijk moet worden gesteld. Artikel 552a Sv voorziet verder niet in de mogelijkheid van een beklag dat strekt tot verwijdering van gegevens uit de processtukken.

Gelet op het vorenstaande had de rechtbank het beklag van de klager, ook voor zover het ziet op het tiendagenstuk, niet-ontvankelijk moeten verklaren. De Hoge Raad zal doen wat de rechtbank had moeten doen en het beklag in zoverre alsnog niet-ontvankelijk verklaren.

Opmerkingen over de reikwijdte en de bescherming van het verschoningsrecht

De Hoge Raad ziet aanleiding enkele opmerkingen te maken over de reikwijdte en de bescherming van het verschoningsrecht in gevallen als in deze zaak aan de orde, een kwestie die bijvoorbeeld van belang kan zijn als in een strafzaak met een beroep op dat verschoningsrecht het verweer wordt gevoerd dat de betreffende gegevens niet mogen worden gebruikt voor het bewijs.

Het verschoningsrecht ziet op de wetenschap die rechtstreeks verband houdt met de taakuitoefening van de verschoningsgerechtigde. Dit betekent dat een advocaat alleen een verschoningsrecht toekomt met betrekking tot de wetenschap die hij in de normale uitoefening van zijn beroep heeft verkregen, dat wil zeggen wat hem is toevertrouwd in het kader van zijn juridische dienstverlening aan een rechtzoekende die zich tot hem heeft gewend vanwege zijn hoedanigheid van advocaat. Het moet gaan om stukken en gegevens die een vertrouwelijk karakter hebben en die daarom voor derden verborgen moeten kunnen blijven. Dat vertrouwelijke karakter kan voortvloeien uit de aard van de betreffende informatie en uit het uitdrukkelijk uitgesproken dan wel aannemelijk te achten verlangen van de advocaat en van zijn cliënt.

Het verschoningsrecht is niet absoluut. Er kunnen zich zeer uitzonderlijke omstandigheden voordoen waarin het belang dat de waarheid aan het licht komt – ook betreffende datgene waarvan de wetenschap de verschoningsgerechtigde als zodanig is toevertrouwd – zwaarder moet wegen dan de eerbiediging van het verschoningsrecht.

Deze zaak wordt hierdoor gekenmerkt dat de klager als advocaat, bij het verlenen van rechtsbijstand aan cliënten in een fiscale procedure, een processtuk heeft ingebracht bij het hof. De inspecteur van de Belastingdienst heeft dat stuk vervolgens op grond van artikel 43c Uitvoeringsregeling AWR verstrekt aan de FIOD en het openbaar ministerie, waarna het stuk is opgenomen in een dossier van de FIOD en het openbaar ministerie in een opsporingsonderzoek tegen cliënten van de klager. De verdenking tegen die cliënten, wegens overtreding van de Wet op de kansspelen en witwassen, is mede op dat stuk gebaseerd. In zo'n

geval geldt met betrekking tot de reikwijdte van en de rechtsbescherming ter zake van het verschoningsrecht van de advocaat het volgende.

De omstandigheid dat een advocaat een stuk waarin gegevens zijn opgenomen waarover zijn verschoningsrecht zich uitstrekt, heeft ingebracht in een fiscale procedure brengt niet met zich dat het verschoningsrecht ten aanzien van de betreffende gegevens wordt prijsgegeven in relatie tot een (mogelijk) latere strafrechtelijke procedure. Dit geldt ook voor eventuele bijlagen die bij dat stuk zijn gevoegd en waarover het verschoningsrecht van de advocaat zich eveneens uitstrekt. Wel kan het inbrengen van die gegevens in de fiscale procedure ertoe leiden dat de belastingrechter de betreffende gegevens vermeldt in zijn uitspraak en dat die uitspraak openbaar wordt. In dat geval komt daarmee in zoverre het vertrouwelijke karakter te vervallen en komt de advocaat wat betreft de openbaar geworden gegevens geen beroep meer toe op zijn verschoningsrecht. Het is aan de belastingrechter om te beslissen welke gegevens hij al of niet in zijn uitspraak vermeldt. De omstandigheid dat op het in de fiscale procedure ingebrachte stuk een verschoningsrecht rust, brengt daarbij voor de belastingrechter geen beperking mee.

Uit wat hiervoor is overwogen volgt dat in een strafrechtelijke procedure het verschoningsrecht kan worden ingeroepen ten aanzien van de betreffende gegevens, tenzij aan die gegevens intussen het vertrouwelijke karakter is komen te ontvallen.

Aan het voorgaande doet niet af dat de inspecteur van de Belastingdienst in de onder artikel 43c lid 1 Uitvoeringsregeling AWR omschreven gevallen bevoegd is, al dan niet op verzoek van de FIOD of het openbaar ministerie, de in die bepaling bedoelde gegevens te verstrekken aan die met opsporing belaste autoriteiten. De belangen die met het verschoningsrecht zijn gemoeid, maken het wel noodzakelijk dat de Belastingdienst, in samenspraak met de FIOD en het openbaar ministerie, doet wat nodig is om inbreuken op het verschoningsrecht zo veel mogelijk te voorkomen, zodra het redelijk vermoeden bestaat dat de gegevensuitwisseling (deels) geprivilegieerde gegevens betreft. Hoewel de regeling van artikel 181 Sv niet specifiek daarop is toegesneden, verzet het stelsel van het Wetboek van Strafvordering zich er niet tegen dat de officier van justitie, in samenspraak met de inspecteur van de Belastingdienst, voorafgaand aan de eventuele verstrekking van gegevens door de inspecteur van de Belastingdienst een vordering tot de rechter-commissaris richt tot het maken van een selectie tussen gegevens die wel en die niet onder het verschoningsrecht kunnen vallen. De officier van justitie is gehouden om zo'n vordering te doen als het redelijk vermoeden bestaat dat het (deels) geprivilegieerde gegevens betreft. In dat geval brengt een redelijke wetstoepassing mee dat de verschoningsgerechtigde – behoudens klemmende redenen van onderzoeksbelang, bijvoorbeeld omdat het gaat om een heimelijk onderzoek tegen cliënten van de advocaat – in staat wordt gesteld zich uit te laten over zijn verschoningsrecht met betrekking tot de

betreffende gegevens. Als het standpunt van de verschoningsgerechtigde over de vraag of het verschoningsrecht zich uitstrekt tot de betreffende gegevens niet wordt ingewonnen, moet in beginsel het oordeel worden ingewonnen van een gezaghebbend lid van de beroepsgroep van de verschoningsgerechtigde (zoals de plaatselijk Deken van de Orde van Advocaten of de Ringvoorzitter) dan wel een andere ter zake deskundige persoon.

Als en voor zover de rechter-commissaris oordeelt dat sprake is van gegevens die onder het verschoningsrecht vallen, blijft de verstrekking daarvan aan de FIOD en het openbaar ministerie achterwege. Tot zo'n verstrekking kan echter wel worden overgegaan als de rechter-commissaris, bij voorkeur na overleg met een gezaghebbend vertegenwoordiger van de beroepsgroep van de verschoningsgerechtigde, tot het oordeel komt dat sprake is van de zeer uitzonderlijke omstandigheden waarin het belang dat de waarheid aan het licht komt zwaarder moet wegen dan de eerbiediging van het verschoningsrecht.

Doet zich het geval voor – al dan niet als gevolg van het niet inschakelen van de rechter-commissaris op de manier die hiervoor is weergegeven – dat aan de FIOD en/of het openbaar ministerie gegevens zijn verstrekt die onder het verschoningsrecht van de advocaat vallen, dan kan het verschoningsrecht aan de orde komen in een verweer tegen het gebruik voor het bewijs van de betreffende gegevens. Op zo'n verweer zal de strafrechter beslissen overeenkomstig artikel 359a Sv.

De redactie, maart 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:456

Zaaknummer: 24/02026

Rechters: M.J. Borgers, J.A.R. van Eijdsen, A.L.J. van Strien, mr. drs. F.J.P. Lock en T. Kooijmans

Advocaten: C.J.M. Perraud en M. Prins

Wetsartikelen: 552a Sv, 94 Sv en 126nd Sv

RECHTSPRAAK

Had de rechtbank het klaagschrift over de in beslag genomen server en telefoon moeten aanhouden en stukken aan de rechter-commissaris moeten voorleggen en was de doorbreking van het verschoningsrecht strikt noodzakelijk?

Had de rechtbank het klaagschrift over de in beslag genomen server en telefoon moeten aanhouden en stukken aan de rechter-commissaris moeten voorleggen en was de doorbreking van het verschoningsrecht strikt noodzakelijk?

Wenk

Het derde cassatiemiddel klaagt dat de rechtbank de behandeling van het klaagschrift, voor zover het betrekking heeft op de in beslag genomen server van het kantoor van de klager en zijn iPhone XR, had moeten aanhouden en de stukken in zoverre in handen van de rechter-commissaris had moeten stellen. Daartoe wordt aangevoerd dat de rechter-commissaris ten aanzien van die voorwerpen nog niet had beslist of de officier van justitie van de inhoud daarvan mag kennisnemen. Het vijfde cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van de rechtbank dat de doorbreking van het verschoningsrecht van de klager ten aanzien van de onder hem in beslag genomen administratieve stukken is beperkt tot het strikt noodzakelijke. De cassatiemiddelen lenen zich in zoverre voor gezamenlijke bespreking.

De Hoge Raad heeft in zijn beschikking van 18 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:223 over het verschoningsrecht van de advocaat als beroepsbeoefenaar in de zin van artikel 218 Sv onder meer overwogen:

‘4.3 De geschiedenis van de Wet van 4 juli 2018 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering tot vastlegging van het recht op bronbescherming bij vrije nieuwsgaring (bronbescherming in strafzaken), Stb. 2018, 264, waarbij artikel 98 Sv laatstelijk is gewijzigd, houdt onder meer in:

- de memorie van toelichting:

“Soms is de omvang van het te selecteren materiaal zodanig dat de volledige selectie niet door de RC op het kantoor van de verschoningsgerechtigde kan worden gedaan. Dan zal een eerste selectie moeten plaatsvinden en daarna veelal met behulp van de verschoningsgerechtigde een tweede. Vervolgens zal in het algemeen tot teruggave kunnen worden overgegaan.”

(Kamerstukken II 2014/15, 34032, nr. 3, p. 20)

- de nota naar aanleiding van het verslag:

“De leden van de SP-fractie achten het niet wenselijk dat een voorgenomen nadere selectie van het in beslag te nemen materiaal ook later kan plaatsvinden. Zij vragen naar een toelichting op de gebruikelijke gang van zaken in de praktijk. Als het gaat om een selectie uit een beperkte hoeveelheid materiaal is het redelijk dat de selectie ook ter plaatse door de RC wordt gemaakt. Indien het evenwel een kantoor betreft waarop diverse computers, laptops en smartphones of informatie opgeslagen op grote servers aanwezig zijn, is het niet redelijk dat de selectie die waarschijnlijk veel tijd zal vergen, ook daar plaats vindt. Het meest praktisch is dat de selectie later op het kabinet van de RC wordt uitgevoerd.”

(Kamerstukken II 2014/15, 34032, nr. 8, p. 24)

4.4 Bij de beoordeling van het cassatiemiddel moet worden vooropgesteld dat het verschoningsrecht van de advocaat in zoverre niet absoluut is dat zich zeer uitzonderlijke omstandigheden laten denken waarin het belang dat de waarheid aan het licht komt – ook ten aanzien van datgene waarvan de wetenschap de advocaat als zodanig is toevertrouwd – moet prevaleren boven het verschoningsrecht. In een dergelijk geval moeten het verschoningsrecht en de daarmee samenhangende beperkingen van de uitoefening van de beslag- en onderzoeksbevoegdheden wijken voor het belang van de strafvordering, zij het dat ook dan de inbreuk op het verschoningsrecht niet verder mag gaan dan strikt nodig is voor het aan het licht brengen van de waarheid van het betreffende feit. Daarbij moet zorg worden betracht om te voorkomen dat de belangen van andere cliënten van de advocaat dan de cliënten die betrokken zijn bij de strafbare feiten waarvan de advocaat wordt verdacht, onevenredig worden getroffen (vgl. HR 30 november 1999, ECLI:NL:HR:1999:AA3805 en HR 12 februari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD9162).

4.5 Indien een doorzoeking plaatsvindt bij een advocaat en de rechter-commissaris de stukken meeneemt naar zijn kabinet ter nadere beoordeling, gebeurt de inbeslagneming bij de advocaat op grond van het voorlopig oordeel van de rechter-commissaris dat deze stukken kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen (vgl. HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1566, rechtsoverweging 2.4.1). Een dergelijke handelwijze is ook in overeenstemming met wat de wetgever volgens de hiervoor weergegeven wetsgeschiedenis

voor ogen heeft gestaan in gevallen waarin op het kantoor van de verschoningsgerechtigde vanwege de omvang van het te selecteren materiaal slechts een eerste selectie kan worden gemaakt.

4.6 Op grond van artikel 98 lid 1 Sv is het eerst aan de rechter-commissaris om te beslissen over het beroep op het verschoningsrecht dat is gedaan ten aanzien van stukken dan wel gegevens die zijn opgeslagen op gegevensdragers (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1960, rechtsoverweging 4.2.3). Indien de rechtbank bij de behandeling van een op grond van artikel 552a Sv ingediend klaagschrift vaststelt dat de klager met betrekking tot inbeslaggenomen stukken of vastgelegde gegevens zich op zijn verschoningsrecht heeft beroepen en dat de rechter-commissaris daarover (nog) niet heeft beslist, dient zij de behandeling van het klaagschrift aan te houden en de zaak in handen van de rechter-commissaris te stellen teneinde een beschikking te geven als bedoeld in artikel 98 lid 1 Sv (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1960 en HR 10 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:553).’

Bij de beantwoording van de vraag of zich zo uitzonderlijke omstandigheden voordoen dat het verschoningsrecht mag worden doorbroken, geldt wat betreft het belang van de waarheidsvinding als beoordelingsmaatstaf of de betreffende gegevens redelijkerwijs in een zodanig direct verband staan met het strafbare feit waarvan het vermoeden bestaat dat dit is begaan, dat deze gegevens kunnen dienen om de waarheid aan het licht te brengen (vgl. HR 30 oktober 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD7280).

De rechtbank heeft de volgende vaststellingen gedaan. De klager – een notaris – wordt verdacht van betrokkenheid bij een groot aantal vastgoedtransacties ten aanzien waarvan door de FIOD onregelmatigheden zijn geconstateerd. Onder de klager zijn op zijn kantoor en in zijn woning voorwerpen – waaronder administratieve stukken, een server en een iPhone – in beslag genomen. De rechter-commissaris heeft in verband hiermee ‘het regiem van zeer uitzonderlijke omstandigheden’ van toepassing verklaard.

Op grond van deze vaststellingen heeft de rechtbank geoordeeld dat ‘gelet op de aard, ernst en omvang van de tegen klager gerezen verdenking, er sprake is van zeer uitzonderlijke omstandigheden die doorbreking van het verschoningsrecht van klager rechtvaardigen’ en dat ‘nu het onderzoek nog loopt, het strafvorderlijk belang van waarheidsvinding zich verzet tegen opheffing van het beslag’. De rechtbank heeft vervolgens echter niet kenbaar in haar oordeel betrokken of de inbreuk op het verschoningsrecht ten aanzien van de onder de klager in beslag genomen administratieve stukken en gegevensdragers niet verder gaat dan strikt nodig is voor het aan het licht brengen van de waarheid van de betreffende feiten. In het licht van wat hiervoor is vooropgesteld, is het oordeel van de rechtbank daarom niet toereikend gemotiveerd. Daarbij is van belang dat (i) de rechtbank wel nadere vaststellingen heeft gedaan

over ‘in het bijzonder’ de bij de medeverdachten in beslag genomen geschriften, maar niet specifiek wat betreft de onder de klager in beslag genomen administratieve stukken, en (ii) de rechtbank ten aanzien van (de kopieën van) de onder de klager in beslag genomen server en iPhone heeft vastgesteld dat filtering van de betreffende gegevens door de rechter-commissaris nog niet heeft plaatsgevonden.

Voor zover de cassatiemiddelen hierover klagen, slagen zij.

Na terugwijzing van de zaak zal de rechtbank, als de rechter-commissaris niet inmiddels ook ten aanzien van de onder de klager in beslag genomen administratieve stukken en (kopieën van de inhoud van de) gegevensdragers een beschikking als bedoeld in artikel 98 Sv heeft gegeven, de zaak daartoe in handen van de rechter-commissaris moeten stellen.

De redactie, maart 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:446

Zaaknummer: 24/02053

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en T. Kooijmans

Advocaten: L.E.G. van der Hut

Wetsartikelen: 218 Sv en 98 Sv

RECHTSPRAAK

Hoe moet aftrek van dagen die betrokkene heeft vastgezeten in verband met toegewezen vordering voorlopige tenuitvoerlegging worden toegepast?

Hoe moet aftrek van dagen die betrokkene heeft vastgezeten in verband met toegewezen vordering voorlopige tenuitvoerlegging worden toegepast?

Wenk

Het cassatiemiddel keert zich tegen het oordeel van de politierechter dat bij de toepassing van artikel 6:6:21 lid 7 in samenhang met artikel 6:6:20 lid 1 aanhef en onder a Sv ook de duur van de vrijheidsontneming vanaf het moment van de aanhouding als bedoeld in artikel 6:3:15 lid 1 en 2 Sv moet worden meegerekend.

Als ernstige redenen bestaan voor het vermoeden dat een veroordeelde een voorwaarde die is verbonden aan een hem opgelegde voorwaardelijke vrijheidsstraf niet naleeft, kan het openbaar ministerie – of als het bevel van het openbaar ministerie niet kan worden afgewacht: de hulpofficier van justitie – de aanhouding van de veroordeelde bevelen (artikel 6:3:15 lid 1 en 2 Sv). In dat geval wordt door het openbaar ministerie onverwijld een vordering bij de rechter-commissaris ingediend tot voorlopige tenuitvoerlegging van de niet ten uitvoer gelegde vrijheidsstraf (artikel 6:6:20 lid 1 en 2 Sv). De rechter-commissaris beslist binnen driemaal vierentwintig uur na indiening van de vordering (artikel 6:6:20 lid 3 Sv). De veroordeelde wordt hangende de beslissing van de rechter-commissaris niet in vrijheid gesteld (artikel 6:3:15 lid 4 Sv).

Gelijktijdig met de vordering die bij de rechter-commissaris wordt ingediend, wordt ook bij de rechter – dat wil zeggen: de rechter als bedoeld in artikel 6:6:1 lid 1 of lid 2 Sv – een vordering ingediend tot tenuitvoerlegging van de voorwaardelijk niet ten uitvoer gelegde vrijheidsstraf (artikel 6:6:20 lid 2 in samenhang met artikel 6:6:21 lid 1 Sv). Het onderzoek vindt zo spoedig mogelijk plaats en – als de rechter-commissaris op grond van artikel 6:6:20 lid 1 Sv een beslissing heeft genomen – in elk geval binnen een maand na ontvangst van de vordering

(artikel 6:6:21 lid 4 Sv).

Als de rechter de tenuitvoerlegging gelast van (een gedeelte van) de voorwaardelijk niet ten uitvoer gelegde straf, beveelt hij op grond van artikel 6:6:21 lid 7 Sv dat ‘de vrijheidsontneming ondergaan uit hoofde van artikel 6:6:20, eerste lid, onder a’ – dat wil zeggen: de vrijheidsontneming die is ondergaan op grond van de beslissing tot ‘de voorlopige tenuitvoerlegging van de niet ten uitvoer gelegde vrijheidsstraf of maatregel’ – geheel in mindering zal worden gebracht bij de tenuitvoerlegging van de straf.

De in de vordering van de procureur-generaal aan de orde gestelde vraag betreft de uitleg van artikel 6:6:21 lid 7 Sv. Gaat het bij die bepaling uitsluitend om de duur van de vrijheidsontneming die is ondergaan op grond van – en dus vanaf het moment van – de beslissing van de rechter-commissaris tot voorlopige tenuitvoerlegging van de niet ten uitvoer gelegde vrijheidsstraf? Of moet ook de duur van de vrijheidsontneming vanaf het moment van de aanhouding als bedoeld in artikel 6:3:15 leden 1 en 2 Sv worden meegerekend?

Als uitsluitend acht wordt geslagen op de tekst van artikel 6:6:21 lid 7 in samenhang met artikel 6:6:20 lid 1 aanhef en onder a Sv, dan ligt het voor de hand de genoemde vraag in de eerst bedoelde zin te beantwoorden. In artikel 6:6:21 lid 7 Sv wordt immers uitsluitend verwezen naar de vrijheidsontneming op grond van artikel 6:6:20 lid 1 aanhef en onder a Sv en niet naar de vrijheidsontneming die het gevolg is van de toepassing van de aanhoudingsbevoegdheid van artikel 6:3:15 lid 1 en 2 Sv.

Naast de tekst van de wet is hier echter ook de weergegeven wetsgeschiedenis van belang. Daaruit volgt dat de wetgever bij de invoering van artikel 6:6:21 lid 7 Sv niet heeft beoogd inhoudelijk af te wijken van de regeling in artikel 14g lid 6 (oud) Sr. In die laatstgenoemde bepaling ging het om het in mindering brengen van ‘de vrijheidsbeneming ondergaan uit hoofde van artikel 14fa’. Daarbij zag artikel 14fa (oud) Sr op zowel de aanhouding van de veroordeelde als de door de rechter-commissaris bevolen voorlopige tenuitvoerlegging.

Gelet op het vorenstaande moet, zoals de politierechter terecht heeft geoordeeld, bij de toepassing van artikel 6:6:21 lid 7 in samenhang met artikel 6:6:20 lid 1 aanhef en onder a Sv ook de duur van de vrijheidsontneming vanaf het moment van de aanhouding als bedoeld in artikel 6:3:15 lid 1 en 2 Sv worden meegerekend. Zoals in de vordering van de procureur-generaal onder 35-40 wordt uiteengezet, sluit die uitleg ook aan bij de wetssystematiek, terwijl daarnaast met die uitleg wordt voorkomen dat de tenuitvoerlegging van een (deels) voorwaardelijk oplegde straf tot een langere vrijheidsontneming leidt dan de duur waarvoor die straf – met inbegrip van het voorwaardelijke deel – door de rechter is opgelegd.

De regeling van artikel 27 lid 1 Sr leidt niet tot een ander oordeel. Daarin wordt onder meer

bepaald dat bij het opleggen van een tijdelijke vrijheidsstraf de tijd die door de veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van de uitspraak in verzekering en in voorlopige hechtenis is doorgebracht, bij de uitvoering van die straf geheel in mindering zal worden gebracht. Dat betekent dat in die regeling dus niet in mindering wordt gebracht de tijd die is gemoeid met de aanhouding van de verdachte en het ophouden voor onderzoek, voor zover die hebben plaatsgevonden in het voorbereidend onderzoek. Deze bepaling is echter niet van (overeenkomstige) toepassing verklaard in relatie tot de regeling van artikel 6:6:21 lid 7 Sv, terwijl ook de wetsgeschiedenis van artikel 6:6:21 lid 7 Sr niet erop duidt dat de wetgever aansluiting heeft willen zoeken bij artikel 27 Sr.

Het cassatiemiddel faalt.

De redactie, maart 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:451

Zaaknummer: 25/00203

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en A.E.M. Röttgering

Wetsartikelen: 6:6:20 Sv, 6:6:21 Sv en 6:3:15 Sv